

Title	နိုင်ငံခြားကျောင်းသားများမန္တရားစာတန်းပညာသင်ကြားခြင်း
Author(s)	Htet, Htet
Citation	外国語教育のフロンティア. 2024, 7, p. 137-142
Version Type	VoR
URL	https://doi.org/10.18910/94989
rights	
Note	

The University of Osaka Institutional Knowledge Archive : OUKA

<https://ir.library.osaka-u.ac.jp/>

The University of Osaka

နိုင်ငံခြားကျောင်းသားများမြန်မာစကားပုံသင်ကြားခြင်း

外国人学生にミャンマーのことわざを教える

HTET HTET

要約

本論文では、ミャンマーのことわざを語学教育に取り入れた事例を紹介している。日本人のミャンマー語学習者には、文法や語彙だけでなく、文化的背景も考慮した指導が必要である。ミャンマーのことわざを学ぶことで、言語学的な知識だけでなく、ミャンマーの慣習、思想、文学など、広範な知識を得られると筆者は示唆している。そこで、筆者は、ミャンマーと日本のことわざを比較し、両者の共通点や相違点、興味深い側面に焦点を当てながら、日本人学習者にミャンマーのことわざを教える際の留意点を示している。

ဤဆောင်းပါးသည် နိုင်ငံခြားကျောင်းသားများ အထူးသဖြင့် ဂျပန်ကျောင်းသူကျောင်းသားများအတွက် မြန်မာစကားပုံသင်ကြားရခြင်း၊ သင်ယူရခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးကို ဖော်ပြရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကားသင်ကြားရာတွင် စာပေယဉ်ကျေးမှုပါ တွဲဖက်ပါရှိသဖြင့် စကားပုံလေ့လာခြင်းသည် ဘာသာ၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှုကို တပြိုင်တည်း လေ့လာခြင်းသဘောဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာစကားပုံကို နိုင်ငံခြားသားများအနေဖြင့် လေ့လာခြင်းသည် အကျိုးရှိသော လေ့လာမှုပင်ဖြစ်ပါသည်။

စကားပုံကို လေ့လာရာတွင် စကားပုံနှင့် ဆိုရိုးဟု နှစ်မျိုးကွဲပြားသည်ကို သိရှိထားရန်လိုအပ်သည်။ စကားပုံသည် မိမိပြောလိုသည်ကို ဥပမာပေး၍ သွယ်ဝိုက် ပြောဆိုခြင်းသဘောဖြစ်ပြီး ဆိုရိုးသည် တိုက်ရိုက်ပြောဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စကားပုံ၊ ဆိုရိုးတို့ကို လေ့လာခြင်းဖြင့် မြန်မာလူမျိုးတို့၏ စိတ်၊ စရိုက်၊ လူမှုသဘာဝအတွေးအခေါ်များကို ပါရရှိနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အကျိုးရှိသော သင်ကြားမှုဟု ဆိုရပါမည်။

လူမျိုးတိုင်းတွင် သက်ဆိုင်ရာ ရေမြေသဘာဝ၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် စိတ်နေစိတ်ထား၊ အယူအဆ ကိုယ်စီတို့ ရှိကြလေသည်။ အဆိုပါ အချက်များအပေါ်မူတည်ပြီး လူမျိုးအလိုက်

စကားပုံများဖြစ်ပေါ်လာသည်။ သို့ဖြင့် မြန်မာစကားပုံသင်ကြားရာတွင် အတွေးအခေါ်အယူအဆတူသည့်အခါ သင်ကြားရလွယ်ကူပြီး အယူအဆ မတူသည့်အခါ နားလည်ရန်ခက်ခဲသည်တို့ကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။

မြန်မာစကားပုံနှင့် ဆင်တူသည့် စကားပုံများကို ဦးစွာဖော်ပြပါမည်။ မြန်မာစကားပုံတွင် “မြားတစ်စင်းတည်းနှင့် ငှက်နှစ်ကောင်” ရှိသကဲ့သို့ ဂျပန်စကားပုံတွင်လည်း “ခဲတစ်လုံးနှင့် ငှက်နှစ်ကောင်” 「一石二鳥」 (Isseki nicho) ဟု ရှိပါသည်။ တစ်ကြိမ်သာ ကြိုးစားလိုက်ရသော်လည်း အခွင့်အရေးနှစ်ခု တပြိုင်တည်း ရရှိချိန်တွင် သုံးသည့် စကားပုံဖြစ်ပါသည်။ တိုက်ရိုက်တူညီသည့် စကားပုံဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာစကားပုံရှိ “မမှားသောရှေ့နေ မသေသောဆေးသမား” စကားပုံသည် မည်မျှပင် ဆေးကုတော်သော ဆရာဝန်ဖြစ်သော်လည်း တစ်ခါတစ်ရံ မှားယွင်းနိုင်သည်၊ မိမိဆေးကုသသောလူနာတိုင်းသည် မကျန်းမာနိုင်ပါ။ ထို့အတူ မည်မျှပင် တော်သော ရှေ့နေဖြစ်စေကာမူ မိမိမှားယွင်းမှုကြောင့် အမှုရှုံးနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် မည်သူမဆို အမှားလုပ်မိသည့်အခါလည်း ရှိတတ်ပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဤစကားပုံကို သုံးပါသည်။ ထိုစကားပုံနှင့် တူသောစကားပုံမှာ 「猿も木から落ちる」 (Saru mo ki kara ochiru) “မျောက်လည်း သစ်ပင်ပေါ်က ပြုတ်ကျတယ်” ဟု တွေ့ရပါသည်။ သစ်ပင်တက် ကျွမ်းကျင်လွန်းသော မျောက်သည်လည်း တခါတရံ သစ်ပင်ပေါ်က ပြုတ်ကျနိုင်သည် ဆိုခြင်းကြောင့် ဥပမာပေးပုံ ကွာခြားသော်လည်း အယူအဆ တူပါသည်။ ထို့အတူ ဂျပန်စကားပုံတွင် 「弘法にも筆の誤り」 (Kobo nimo fude no ayamari) “စာရေးကျွမ်းတဲ့ ဘုန်းကြီးလည်း တစ်ခါတလေ မှားတတ်တယ်”၊ 「河童の川流れ」 (Kappa no kawa nagare) “ရေကူးကျွမ်းတဲ့ အကောင်လေးလည်း မြစ်ထဲမှာ မျောပါသွားတတ်တယ်” စသည်ဖြင့် မည်သူမဆို အမှားမကင်းနိုင်ပုံကို ထောက်ပြထားသော စကားပုံများကိုတွေ့ရှိရပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာ့လူမှုလောကတွင် လည်လည်ဝယ်ဝယ်ရှိသူ ပါးနပ်သူကို “တစ်ထွာပြ တစ်လံမြင်၊ အရိပ်ပြအကောင်ထင်” ဟု အနည်းငယ်ပြောရုံမျှဖြင့် အများကြီးသိသူဟု သုံးတတ်သလို ဂျပန်စကားပုံတွင်လည်း 「一を聞いて十を知る」 (Ichi wo kiite ju wo shiru)

“တစ်ကိုနားထောင်ပြီး တစ်ဆယ်ကိုသိပါတယ်” ဟု အနည်းငယ်မျှသာ ပြောပြရုံဖြင့် အတော်များများကို သိနိုင်သူ “ချက်ဆို နားခွက်က မီးတောက်သူ” ကို တင်စားပြောပုံကို တွေ့ရပါသည်။

ထို့ပြင် လျှို့ဝှက်ချက်တို့ကို ပြုလုပ်သည့်အခါ အလွယ်တကူ မလုပ်သင့်ကြောင်း အလွန်တရာ သတိထားသင့်ကြောင်း အလွယ်တကူ ပေါက်ကြားနိုင်ကြောင်းကို မြန်မာစကားပုံတွင် “နံရံမှာ နားတွေရှိတယ်” ဟုဆိုသကဲ့သို့ ဂျပန်စကားပုံတွင်လည်း “နံရံမှာ နားတွေရှိသလို တံခါးမှာလည်း မျက်စိတွေ ရှိတယ်” ဟုပြောပါသည်။ ယင်းကို ဂျပန်စကားပုံတွင် 「壁に耳あり障子に目あり」 (Kabe ni mimi ari shoji me ari) ဟု တွေ့ရသဖြင့် တထပ်ထည်း တူညီပါသည်။

ထို့ပြင် မည်မျှပင် ဝေးလံသော ခရီးဖြစ်ပါစေ ကြိုးစားပါက အရောက် သွားနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်းကို မြန်မာစကားပုံတွင် “တစ်နေ့တစ်လံ ပုဂံဘယ်ရွှေ့မလဲ” ဟု တစ်နေ့ကို တစ်လံမျှလောက်သာ လျှောက်လှမ်းလျှင်ပင် ပုဂံကို မလွဲမသွေ ရောက်မည် ဆိုသကဲ့သို့ အနည်းငယ်စီမျှ ကြိုးစားမည်ဆိုလျှင်ပင် အောင်မြင်နိုင်ကြောင်း အားပေးထားပါသည်။ ထို့အတူ ဂျပန်စကားပုံတွင်လည်း 「千里の道も一歩から」 (Senri no michi mo ippo kara) “မိုင်တစ်ထောင်ခရီးဟာ ခြေတစ်လှမ်းကစတင်ပါတယ်” ဟု အကွာအဝေးဖြင့်ပင် တင်စားထားသည်ကို တူညီစွာ တွေ့ရပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာစကားပုံတွင် “အလျင်လို လမ်းအိုလိုက်”၊ အလျင်အမြန်ရောက်ချင်သည့်အခါ မိမိ မကျွမ်းကျင်သော လမ်းထက် မိမိ ကျွမ်းကျင်သောလမ်းကို ရွေးချယ်ခြင်းက ပိုမို မြန်ဆန်နိုင်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဂျပန်စကားပုံတွင်လည်း 「急がば回れ」 (Isogaba maware) “အလျင်လိုလျှင် ဖြတ်လမ်းများကို ရှောင်ပါ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။

ထို့ပြင် တန်ဖိုးနားမလည်သူကို တန်ဖိုးရှိသည့် ပစ္စည်းပေးလျှင်လည်း အကျိုးမရှိပုံကို မြန်မာစကားပုံတွင် “မျောက်အိုးသီးရ”၊ ဂျပန်စကားပုံတွင် “ဝက်ကို ပုလဲဆင်” 「豚に眞珠」 (Buta ni shinju)၊ “ကြောင်ကို အကြွေစေ့ပေး” 「猫に小判」 (Neko ni koban) ဟု တန်ဖိုးရှိသော်လည်း တန်ဖိုးမသိသူတို့အတွက် အသုံးမဝင်ပုံကို တင်စားရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

ထိုသို့ အလားတူသောစကားပုံအဖြစ် တန်ဖိုးနားမလည်သူအတွက် အသုံးမဝင်ပုံကို မြန်မာစကားပုံတွင် “ကျွဲပါးစောင်းတီး” ဟု တန်ဖိုးရှိသည့်အနုပညာကို နားမလည်သည့် ကျွဲအနားတွင်

စောင်းတီးပြသော်လည်း အသုံးမဝင်ပုံ၊ ဂျပန်စကားပုံတွင် 「馬の耳に念仏」 (Uma no mimi ni nenbutsu) “မြင်းကို တရားဟော” ဟု တင်စားပြောဆိုပုံကို တွေ့ရပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာစကားပုံတွင် ကောလာဟလကို လူတို့ ဂရုမစိုက်သင့်ကြောင်း မိမိ လုပ်ရမည့်အလုပ်ကိုသာ ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်သင့်ကြောင်းကို “ချီးမွမ်း ခုနှစ်ရက်၊ ကဲ့ရဲ့ခုနှစ်ရက်” ဟု တင်စားပြောဆိုပြီး ဂျပန်စကားပုံတွင်မူ 「人の噂も七十五日」 (Hito no uwasa mo shichijugonichi) လူတို့ရဲ့ ကောလာဟလက (၇၅) ရက်ဟု တင်စားထားသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ပုံစံတူသော်လည်း ရက်ကွာခြားပုံကို တွေ့ရပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာစကားပုံတွင် မိမိက အမှန်တရားကို မည်မျှပင် ဖုံးကွယ်ထားသော်လည်း တစ်နေ့တွင် ဘူးပေါ်သလိုပေါ်ရမည်ကို “ရှေ့ကဖုံး၊ နောက်ကပေါ်” ဟု တင်စားပြောဆိုပါသည်။ ယင်းကို ဂျပန်စကားပုံတွင် “ခေါင်းကို ဝှက်ထားပေမယ့် တင်ပါးကိုမြင်နိုင်တယ်” 「頭隠して尻隠さず」 (Atama kakushite shiri kakusazu) ဟု ဦးခေါင်းနှင့် တင်ပါးကို တင်စားပြောဆိုထားပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာစကားပုံတွင် လောဘ မကြီးသင့်ကြောင်း လောဘကြီးပါက အခွင့်အရေး အားလုံး ဆုံးရှုံးနိုင်ကြောင်းကို “တပြိုင်တည်း ငါးရံနှစ်ကောင်ဖမ်း” ဟုလည်းကောင်း၊ “လှေနံ နှစ်ဖက်နင်း” ဟုလည်းကောင်း လှေနံကို နှစ်ဘက် ခွန်းခြင်းဖြင့် တစ်ဖက်မှ မိမိ မရရမနင်းနိုင်ကြောင်းကို တင်စားပြောဆိုသကဲ့သို့ ဂျပန်စကားပုံတွင်လည်း “ယုန်နှစ်ကောင်ကို လိုချင်တဲ့သူ တစ်ကောင်မှ မရနိုင်ဘူး” 「二兎を追う者は一兎をも得ず」 (Nito o ou mono wa itto o mo ezu) ဟု တင်စားပြောဆိုထားပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာစကားပုံတွင် မိမိ အနီးအနား ပတ်ဝန်းကျင်တွင်ရှိသည့် အရာဝတ္ထုဖြစ်စေ သက်ရှိပစ္စည်းဖြစ်စေ ကို မလိုချင်ဘဲ အဝေးရှိ ပစ္စည်းကိုမှ အလိုရှိသောအချိန်တွင် “ရွာနားကမြက် ရွာနားမစား” ဟု တင်စားပြောဆိုသကဲ့သို့ ဂျပန်စကားပုံတွင်လည်း “အနားက မြက်ခင်းကစိမ်းတယ်” 「隣の芝生は青い¹」 (Tonari no shibafu wa aoi) ဟု သူတစ်ပါးကိုမှ ပို အကောင်းထင်ပုံကို တွေ့ရပါသည်။

¹ အင်္ဂလိပ်စကားပုံ “The grass is green in the other side of the fence.”

ထို့ပြင် မြန်မာစကားပုံတွင် လောကဓံတရား၏ မတည်မြဲပုံ သင်္ခါရသဘောတရားကိုလည်း “မှန်ကင်းတလှည့် ထင်းတလှည့်”၊ “သစ်ငုတ်မြင့်တုံ မြက်မြင့်တုံ”၊ “ရေစီးတစ်ခါ ရေသာတစ်လှည့်”၊ “ဗိုလုံ တစ်လှည့် ငါးပျံတစ်လှည့်” စသည်တို့ဖြင့် တွေ့ရပါသည်။ ထိုသို့သော သဘောရှိသည့်လောကဓံ၏ အလှည့်အပြောင်းကို ဂျပန်စကားပုံတွင်လည်း “တောင်တလှည့် ချောက်တလှည့်” ဟု နိမ့်လိုက်မြင့်လိုက် ရှိနေပုံကို တင်စားရေးဖွဲ့ထားသည့် 「山^{やま}あり^{たに}谷^{あり}」 (Yama ari tani ari) ဟု တွေ့ရှိရပါသည်။

ဤသို့ မြန်မာနှင့် ဂျပန်ဆင်တူသော စကားပုံတို့ကို တွေ့ရသော်လည်း အယူအဆ မတူသော စကားပုံအချို့ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ ယင်းစကားပုံအချို့ကို သာဓက ပြပါမည်။

မြန်မာလူမျိုးတို့၏ အချစ်ရေး အိမ်ထောင်ရေးတွင် မိန်းကလေးဘက်က စခွင့်မရှိပါ။ အကယ်၍ မိန်းကလေးဘက်က စခဲ့လျှင် “အိန္ဒြေမဲ့သူ၊ မိန်းမ ဈေးဖျက်သူ” ဟု သတ်မှတ်ပါသည်။ ထိုအခြေအနေတွင် “ယုန်ကမတိုး ပိုက်ကတိုး” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “မြင်းကမလှုပ်၊ ခုံကလှုပ်” ဟူ၍လည်းကောင်း တိုးရမည့်ယုန်က မတိုးဘဲ မတိုးရမည့် ပိုက်က တိုးပုံ၊ လှုပ်ရမည့် မြင်းက မလှုပ်ဘဲ မလှုပ်ရမည့် ခုံက လှုပ်ပုံတို့ဖြင့် တင်စားပြောဆိုထားပုံကို တွေ့ရပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်တွင် မိမိအိမ်ကို ဧည့်သည်လာလျှင် ဝမ်းပန်းတသာ ကြိုဆိုလေ့ရှိသောကြောင့် “အိမ်သာလို့ ဧည့်လာ” ဆိုသည့် စကားပုံမျိုးသည်လည်း ဂျပန်ကျောင်းသားများအတွက် နားလည်ရန် အနည်းငယ် ခက်ခဲသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ မြန်မာလူမျိုး အများစုသည် ဧည့်သည် မျှော်တတ်သည့် လူမျိုးဖြစ်သည့်အတွက် မိမိ စီးပွားရေး အဆင်ပြေနေလျှင် ဧည့်သည်လာသည့်အခါ ဧည့်ဝတ်ကျေပြန်ကြသည်မှာ အစဉ်အလာဖြစ်သည်။ ယင်းအစဉ်အလာကို ဂျပန်ယဉ်ကျေးမှု၊ အတွေးအခေါ်နှင့် ရှင်းလင်းပြလျှင် အနည်းငယ်ခက်ခဲပါသည်။

အားလုံးကိုခြုံ၍ ကြည့်သော် မြန်မာစကားပုံဆိုရိုးများသည် မြန်မာ့လူမှုဝန်းကျင်၊ မြန်မာ့အသိုက်အဝန်းလာ အယူအဆများ၊ တွေးခေါ်မှုများဖြစ်ပြီး မြန်မာဘာသာစာပေ ယဉ်ကျေးမှုကို ကိုယ်စားပြုသည့် မြန်မာဘာသာစကားကို လေ့လာလိုပါလျှင် စကားပုံများသည် မသိမဖြစ် မသင်မဖြစ် လုပ်ဆောင်ရမည့် ရှုထောင့်များပင်ဖြစ်သည်။ ဂျပန်နှင့် မြန်မာသည် အနောက်နိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းဆလျှင် ယဉ်ကျေးမှု များစွာ ဆင်တူသည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် စကားပုံ အတန်းသည်

ဂျပန်ကျောင်းသူကျောင်းသားများ စိတ်အဝင်စားဆုံး၊ ဆွေးနွေးမှုအများဆုံးအတန်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

မှတ်ချက်

ဤစာတမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဂျပန်စကားပုံများကို ကူညီစစ်ဆေးပေးသော မဟာဝိဇ္ဇာကျောင်းသား Mr. KIKUCHI Taihei (ကိုစိုင်းအောင်ရွှေ) နှင့် မဟာဝိဇ္ဇာကျောင်းသူ Ms. MATSUHASHI Sakiko (မငွေစင်လှိုင်း) တို့အား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။